

En fi en els Pirineus tenim *pix* 'petit saltant d'aigua en una cala' al Cap de Creus (com a Cala Ferriol prop de Cadaqués, 1892-95). Id. a la Vall d'Aran, Luixon (*Bouts d. M.* VIII, 122; IX, 228), i a Castillon de Co-serans (gloss. de Castet); *Pis de Lutour* és el nom que donen en el país a la famosa cascada de Cautarés cantada per Maragall (Cordier, 23), i cingles amunt hi ha una altra *Pich Cascade* segons el mapa del Vignemale.

Ja antic: *l'Ostau de Riupix* «domaine rustique» segons el *Livre Vert* de Benac (a. 1406), 47; dos més, anomenats *Riupiys* a Gazost, i *l'Ostau deu Piys* a Ourdou ib. 58; segons el *Dict. Top.* de l'Aude *Pissebaches*, *Pisse-Azes*, *Pissecaval* i el mas i xaragall de *Les Pis* a prop de Tuixà. N'hi ha fins cap a Alvernia: *Pissal-Negre* i *Le Pissa-del-Coïn*, Amé (*Di. Top. du Cantal*). I finalment en basc: sul. *pbista* 'cascada' (Azkue), *Pista* cascada a Larraun (sul.) i potser *Irapistia* romiatge al N. de Baigorri ('la cascada de la falguera'), PRaymond (*Di. Top. BPyr.*).

Pix 'pixarada', 'orinera' val. (i Lab. 1840). *Pixada* [Belv.]; *pixadina*. *Pixador* [lloc i persona, Belv.]. *Pixaire* [Belv.]. *Pixal* (supra). *Pixament*. *Pixaner* [Lab. 1840] 'que orina molt o no se n'aguanta'; fig. *boira pixanera* 'la que amolla plugim' (StPolM, 1925); *pixanera*. *Pixano?* *Pixarada* [Belv.], Principat i Mallorca (DAG.), val. *pixarrada*. *Pixarejar*.

Pixarell. *Pixarella* 'pixaradeta': «los empleats seculars són lo Porré del molt III. Capítol; lo que nomenan lo Batlle de les *pixarelles*, suposat cuydar que los goços no se aurfnian ni embrúttian per allí ---», B. de Maldà (*Excurs.*, 12, a la Seu de Bna.); -elles 'vi aigualit i gens gustós' [Belv.]; *pixarriques*; *pixarrilles* no documentat (no Lab. 1840-88), i no es veu clar si ve d'això el terme benasquès que Ferraz grafa i explica ambigüament *pichirillo* «partida de terreno de pequeñas dimensiones y no muy bien situada: *Dos horas a peu ta arrivà al pichirillo*» (p. 87), cf. el mall. *pixarell*. *Pixarró*. *Pixarrós*. *Pixats* 'orins' [1472: «orinant, tot ho ruxa de *pixats*», JoEsteve, *LiEleg.* s-5; -at, Lacav.]. *Pixera* [Belv.]. *Pixerri*. *Pixo*. *Pixolis*. *Pixorar*. *Pixorada* val. S. 'ruixadet': «una *pixorada*: un chaparrón», *Canyissaes*, 129; *espixorrar-se*, *espixorrament*. *Pixorro*. *Pixós*. *Pixosa*. *Pixoter*; *pixotera*; *pixotejar*: ni aquests, en el sentit pejoratiu, ni l'abstracte *pixoteria* [no encara Lab. 1888] no són sinó calcs ocasionals i intolerables del castellà, on *pijotero* etc. és molt difós per tot (usat a l'Argentina per un gran escr. com DFSarmento).

Pixum, català central i oriental i d'ús més o menys general [1864, diccionari de Labèrnia]; en lloc d'això a Mallorca es diu *pixim*, que ja figura a les *VidesR*: «cuydans --- segons fenyaments d'alcuns, que per *pexim* fusquesen los demonis e-ls encantaments; per què, la manà ab *pixim* baynat», fº 13r2 a tots dos mss., traduint «lotio fugarentur» (31.38; i cf. nota 6 al fº 13): prolongament de l'oc. mod. *pissin* «pissat, urine» rodanès, marsellès, *pichin* alpi (TdF; FEW VIII, 589a); *empixumada*.

Compixar 'amarar de pixats' tr. [fi S. XIV]: «posar del cotó *compixat* sobre les nafres», Eiximenis (DAG.);

dicc. de Jacme Marc, 1371, supra.

Ara no és cat. central però sí literari, i popular a les Illes i NE. del Princ. almenys: «aquest nen m'ha ben *kumpišát*» Besora de Ripollès, 1953; formació antiquíssima, que deu venir ja del ll. vg., donat el valor aspectual de la derivació en CON-, tan antiga, clàssica en llatí (*cognoscere/novisse* etc.) i heretada de l'indoeuropeu, però ja morta o moribunda des del romànic antic; = oc. *compissar* [1180], fr. *compisser* [1230], FEW VIII, 590b, però no italiana, cast. antiq. *esco-mear-se*; també substantivat: «pixada de *compixats*: mistus» [lleg. *mictus*] Busa-N. «En *compixat*» títol d'una de les poesies satíriques de circumstàncies que deixà el balear Miquel Ferrer princ. S. XIX (JMBover, *BiEscrBal.* I, 285); *compixada*, *compixadis*, *compixador*, *compixament*. +*Escompixar-se* emp. i NE. del Princ. [1920; sovint sentit al meu pare i als pescadors de StPolM.], especialment en la *boira s'escompixa* 'cauen roines de boira' (cf. supra *boira pixanera*), formació que continua al N. dels Pirineus: *s'escompissà*, -ichà, bearn., gascó, llgd., prov., amb *escompissà(t)* adj. (FEW).

Repixar 'degotar, traspuar' [1840, dicc. de Labèrnia] 'plovisquejar' comunicat per Fabra a l'IEC per a inclusió en el Dfa., 1947; *repix* («ploviscó» id.); *repixada*.

Pixa 'membre viril' [1321]: «renegà de Jhesucrist --- així que's tornà moro e que li tolgeren un tros de pell de *pixa*», doc. val. de 1321 (*Est. E. M. Cor. Ar.* v, 204); «*pixa*: penis, mentula; *pixa* de jueu retallat ---; lavatori per la *pixa*: catalizum», Busa-N. 1507. I ja en Jacme Marc (1371), supra.

Mot de més ampla difusió romànica, encara, que el verb *pixar*, car és també cast. [1199: un «Petrus Iohannes *Pixa-Felix*» figura ja en un doc. lleonès de 1199, veg. PIJOTA, DCEC/DECH]; avui popular a gran part del domini cast. i en particular a l'E. i SE., més que enlloc a Andal., Múrcia i zona xurra (*Corral de Piña*, malnom a Llíria, 1962), gall.-port. *pixa*, *pissa* [tots dos, S. XIII] i mossàrab. El despectiu *pixota* ja apareix com a nom de peix (comparació de forma) en doc. lleonès de 1184, gall.-port. *peixota* [contaminat per *peix*, S. XIII, com a nom de peix però amb al·lusió eròtica]; mossàr. *poxota* (PALc.); *puštula de rêi* [amb la normal assimilació mossàrab] com a nom d'una orquídia (mot derivat del gr.-ll. *orchis* 'testicle') traduït 'penis de capità, de cap' pel botànic sevillà de c. 1100 (Asín, pp. XI i 238). Com a nom de peix s'ha usat també en català: «puxen guanyar en liura de *peixotes*, sens pus, un diner».

Pixó 'membre viril' [DTo. 1647; Lab. 1840], d'on el brutal *empixonar* vulgar Bna. [1923] 'molestar de debò' (cf. *emprenyar* id.); *empixonament*; *empixonat*; *pixons tendres* 'herba, esquitxa-gos' Ribera d'Ebre (DAG.). *Pitxolina* 'pixa', contaminat per *pitjar*.

CPT.: *Pipí*, infantil; *pipiu* [BMetge]; 1 *pipinar-se 'orinar-se, compixar-se' terme vulgar de mares i dides.

Pixacà o *pixacans* 'herba semblant a les xicoires' (Ribes), 'mena de bolet' Emp. (DAG.): té gran extensió pel Princ., Comtats i Illes: *pišakáns* pl. 'cosconilles'